

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΠΑΙΔΙ

17.—

— Δέν πίνετα, είναι θερμός. Τί διάλο μοῦ τῶδε-
κεις; μουρμουρίζει.

— Πού νά βρῶ πάγο, Σταθρο μου;

Κείνος ξαναπέφτει στό στῶμα.

— "Αει στό δικόλο, γυναίκα είσαι ἐσύ; μουρμου-
ρίζει.

— Πάψε καημένε Σταθρο! μή μελετῆς τόν δεξαποδῶ
τέτοιαν ὦρα

Κείνος κάτι πιάνει νά πῆ μά ὁ θήχας τοῦ ξανάρχε-
ται ἀξαρνα ὀρηκτικός, τοῦ κοθε: τή φράση στό στόμα.
Τό μωρό που κοιμάται στήν κούνια του, ξιπνάει
κι ἀρχίζει τὸ κλάμα. Κεῖνη ἀπλώνει τὸ πόδι της γιά
νά μή σηκωθῆ ἀπό χάμω κι ἀρχίζει ὁ μονότονος, ρυθ-
μικός ἦχος τῆς κούνας πάνω στό πάτωμα. Μά τὸ
μωρό δέν ἔννοει νά σωπάσῃ, ὁ ἄρρω τος ἀγριεύει.

— Τί διάλο κάνεις; γιατί δέ σηκώνεσαι νά τὸ
βάλῃς στό βυζί σου; Νά πάρῃ ὁ διάλογος ἐδῶ μέσα.
"Ολοι βαλθήκατε νά με ξεκάνετε μιάν ὦρα ἀρχίστερα,
φωνάζει: καί πνίγεται πάλε σιὸ βήχα.

Κεῖνη σηκώνεται, παίρνει τὸ μωρό, τοῦ χώνει στό
στόμα τὸ βυζί της. Τὸ μωρό ρουφάει μερικὲς ρουφη-
ξιές, ἔπειτα τραχιέεται, δαχίζει τὴ ρώγα ἀπὸ τὸ στόμα
κι ἀρχίζει πάλε τὸ κλάμα.

— Μιννα. Νά μή μπορῇ νά σωπάσῃ τὸ παιδί της,
μουρμουρίζει: κείνος μέτα ἀπὸ τὰ ρουχα, γυρίζοντας
κατὰ τὸν τοῖχο τὸ κεφάλι του γιά νά μήν ἀκούῃ.

Μά ἡ φωνὴ τοῦ μικροῦ σκίζει τὸν ἀγέρα: κείνη τὸ
κουβάει στήν ἀγκαλιά της, τὸ ναουρίζει, τοῦ λέει
γλυκὰ λογάκια μὰ τὸ μικρὸ στοματάκι δέν ἔννοει νά
κλείσῃ, δὲ σέβεται οὔτε τὸν ὕπνο τῆς μάνας, οὔτε
τὴν ἀρρώστεια τοῦ πατέρα.

— Θά τρελλαθῶ μωρέ, δέν πιστεύεις Θεό; φωνάζει:
ὁ ἄρρωστος τινάζοντας ἀπὸ πάνω του τὰ ρουχα.

— Μὰ τί νά σοῦ κάνω; δὲ δλέπεις, πῶς δέν ἔννοει
νά σωπάσῃ;

— Πέταξέ το στά σκυλιά, νά πάῃ στό διάλο, τὸ
γροισούζικο. Ἀπὸ τὴ στιγμή πού γεννήθηκε αὐτό, δέν
εἶδαμε μιὰ καλὴ μέρα.

Μά κείνη τὸ σφίγγει στήν ἀγκαλιά της, τὸ φιλάει
στό στόμα σά νάναι ἡ στιγμή αὐτὴ πού θάν της τὸ
ἀρπάξουνε.

— Κάτι θάχῃ. Θάν τὸ πονῆ ἢ κοιλίτσα του.

Σηκώνεται, ἀνάδει τὸ καμινέτο, βάζει τὸ μπρίκι
γιομάτο νερό: τὸ νερό σὲ λίγο ἀρχίζει νά κοχλάζῃ
καί κείνη παίρνοντας μὲ τὰ δάχτυλά της ἀπὸ ἓνα χαρτί
λίγα χαμομήλια ξερά τὰ ρήχνει μέσα στό μπρίκι. Ἡ
μουρουδιά τοῦ χαμομηλιοῦ γιομίζει τὴν κάμαρα.

— Δέ μᾶς ἔφτανε ἡ ζέστη, ἔχουμε τώρα καί τὴν
βρώμν, μουρμουρίζει κείνος.

Κενώνει τὸ ζεστό μέσα σ' ἓναν κασέ περνώντας το

ἀπὸ μὴν ἄπρη τσεμπέρα, ἔπειτα παίρνει ἓνα κουτα-
λάκι τοῦ γλυκοῦ, τὸ γιομίζει, τὸ δοκιμάζει μὲ τὸ δα-
χτυλάκι της ἀν κρύωτα καί τὸ χώνει ἀχνιστὸ στό στο-
ματάκι τοῦ μικροῦ, πού τὸ κρητάει ἀνάσκελα ἰνάμεσα
στὰ δύο πόδια της. Κεῖνο πνίγεται ἔσο νά καταπιῇ, ὁ
λαιμός του γαργαρίζει, τὸ ζεστό ξεχειλίζει ἀπὸ τίς
γωνιές τῶν ἀχειλιῶν του... Καταπίνει μὲ κόπο λίγες
κουταλιές σά νά διάζεται: νά ξενασχίση τὸ κλάμα του...

Ἡ νύχτα εἶναι ἡσυχη, ὁ ἀγέρας ζεστός, φύλλο δὲ
σειέται σὰ δένδρα τοῦ δρόμου. Κάποιος σουλατσάρει
μὲ τὸ ἄσπρο νυχτικό του πάνω κάτω στό ἀψηλὸ μπαλ-
κόνι του: βῆσ ἀπὸ τὸ καφενοδάκι πνίγει στή γωνιὰ
ἔχουσε βγάει τίς καρέκλες στό πεζοδρόμιο καί κου-
θεντιάζουε. Οἱ πλάκες τοῦ πεζοδρομιοῦ ἀχνίζουε
ἀκόμα. κ' ἡ μικρὴ βουσουλά τοῦ δρόμου στέκεται
ξερή, διψασμένη. Τί θάξίζε ἀλήθεια αὐτὴ τὴ στιγμή
νάνοιγε ἀξερνα τὸ στεγνὸ στόμα της καί νάρχιζε νά
τρέχῃ δροσερὸ, ξάστερο νεράκι. Καί τὸ μουρμουρί-
σμα της μόνο θάφερνε δροσιά... Συζητᾶνε πολιτικά,

μιὰ συζήτηση πεισματάρικη, κύφια πού ἀδύνατο νά
συφωνήσωνε.

— Ρέ δέν τάφήνετε αὐτὰ νά ποθμε καί κανένα
τραγουδι, λέει ἓνας ἀπὸ τὴν παρέα, πού δέν εἶχε λά-
θει διόλου μέρος στη συζήτηση, βαριεστισμένος νά
τοῦς ἀκούῃ.

Ὁ καφετζῆς σηκώνεται καί φέρνει ἀπὸ μέσα τὸ
μαντολίνο. Σὲ λίγο ἓνας γλυκὸς ἦχος ἀπλώνεται στό
ζεστόν ἀγέρα. Οἱ ἄλλοι συνοδεύουε σιγαλά.

Ὁ ἄνθρωπος πού σουλατσάρει στό μπαλκόνι στέκε-
ται νάκούσῃ. Μόνο ὁ ἄρρωστος δέν ἔχει κέφι νά τοῦς
ἀκούῃ.

— Αὐτοὶ μᾶς ἔλιπαν τώρα. Τί διάλο δέν ἔχουε
σπίτι, μουρμουράει μέτα ἀπὸ τὰ ρουχα.

"Ολα τοῦ φταῖνε, κάθε τί πού τοῦ διώχνει τὸν ὕπνο
εἶναι ὀχτρός του. Ἡ ζέστη, τὸ παιδί του, τὸ μαντο-
λίνο.

— Νά κλείσω τὸ παράθυρο; ρωτάει ἡ γυναίκα.

— Βέβαια: γιά νά σιάσω τὸ γληγορότερο.

— Για νά μήν ἀκούς;

— Για νά μὲ ξεκάνῃς. Τὸ βλέπω. Βιάζεσαι νά πε-
θάνω γιά νά ξεναπαντρευτῆς, σκύλλα.

Δέν τοῦ δίνει ἀπάντηση. Τὸν ξέρει: αὐτὸς δέν εἶτανε
κακός, ἡ ἀρρώστεια τὸν κατάντησε ἔτσι, ἡ φτώχεια.

"Ας γίνετανε καλὰ, ἂς μπορούσε νά ξεναπιάσῃ τὴ δου-
λειά του καί θάδλεπες τί ζωὴ θά περνούσανε. Μήπως
δέν τῶχνε μιὰ φορὰ νά τὸ κάνουε στή γειτονιὰ μὲ
τὴν ὁμόνοια τους, τὴν ἀγάπη τους. Τί ἀντρέγουνε! λέ-
γανε ὅλοι.

Τὸ μωρὸ πού'λε ἀποκοιμηθῆ γιὰ μιὰ στιγμή, ξαναρχίζει τὸ κλάμα. Ἐνα κλάμα συγκρατητό, μονότονο. Ἡ φωνή του σμίγεται μὲ τοὺς ἤχους τοῦ μαντολίνου λλ: καὶ εἰς αὐτὴ ἀπόψε, ἀπόψε νὰ τὴν παιδέψῃ. Ὁ ἄρρωστος πετάει μακριὰ ἀπὸ πάνω του τὸ σεντόνι.

— Ὁὲ τραλλαθῶ ἀπόψε, φωνάζει ἐνῶ τὸν πνίγει ὁ βήχας.

— Σκεπάσου. Ὁὲ συναχθῆς. Δὲ βλέπεις τί βήχα ἔχεις, συμβουλεύει ἡ γυναίκα του, πού μόλις εἶχε κλείσει τὰ μάτια της καὶ ξεπετάγεται ἀπὸ τὰ ρούχα γιὰ νὰ περιποιηθῆ τὸ μικρό. Ὁ ἤχος τῆς κούνιας μονότονος, ρυθμικὸς συνδεύει τὸ νουόρισμα τῆς μάννας ἐνῶ ὁ ἀγέρας ἀπλώνεται ζεστός, πνιχτικὸς μέσα στὴν κάμαρα. Ὁ ἄρρωστος ἀρχίζει νὰ κλαίῃ. Κεῖνη ἀφήνει γιὰ μιὰ στιγμή τὴν κούνια καὶ ζυγώνει στὸ κρεβάτι.

— Μὴν κάνῃς ἔτσι κατημένε Σταύρο; Κανε ὑπομονὴ κι ἄλλο θὰ περάσουνε. Ἄφου μᾶς εἶτανε γραφτό, τί νὰ κάνουμε;

— Γραφτό, γραφτό αἶ; Τὸ βλέπω ἐγὼ βάλθηκες νὰ μὲ ξεκάνῃς γιατί ἔχεις ἄλλοτε στὸ μάτι, μουρμουρίζει.

— Μὰ τί λόγια εἶναι αὐτὰ πού λές;

— Ναί, ναί τὸ ξέρω ἐγὼ, ἐπιμένει κείνος.

Τὸ μωρὸ ἀπεκκαμωμένο πιά, βουβάθηκε, λούφαζε ζαλισμένο ἀπὸ τὸ ρυθμικὸ κούνημα κ' ἡ μάννα του βρήκε τὴν εὐκαιρία νὰ σουρθῆ πάλε σιγαλὰ στὰ ρούχα. Τὰ βλέφαρά της πέφτουνε βαρῆ. Τώρα δὲν ἀκούεται παρὰ ὁ βήχας τοῦ ἀντρα της, μὰ αὐτὸν τὸν ἔχει συνηθίσει. Τὸ μαντολίνου τοῦ δρόμου τὴνὲ νανουρίζεῖ ὁ ἄρρωστος γυρίζει τὸ κεφάλι του, καθὼς εἶτανε γυρισμένο; πρὸς τὸν τοῖχο, ἀνασηλώνεται λίγο στὸ μξιλάρι, κοιτάζει τὴ γυναίκα του, ἀφουγκράζεται, ἀκούει τὴν ἀνάσσα της .. Κοιμάται... Τροθεῖ ἀπὸ πάνω του τὸ σεντόνι, καταβάζει τὰ πόδια του ἀπὸ τὸ κρεβάτι. Περιμένει .. Κεῖνη ξεκοιουθεῖ νὰ κοιμάται. Ἀκούγεται τὸ σουζούρισμα της.. Σηκώνεται, τὸ σῶβρακό του λυτὸ σέρνεται χομῆ. Μέσα στὸ ἄπυρο του νυχτικὸ, λιγνός, μοιάζει σὰν φάντασμα καθὼς τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ κά-ει νὰ φέγγουνε οἱ λιψῆς σάρκες του... Πιχταίει στὰ νύχια... Ζυγώνει στὴν κούνια, στέκεται, κοιτάζει γύρω του, σκύβει ἀπάνω βιαστικά, βρῆζει μέσα τὸ χέρι του, ἐκεῖ ἀψηλά, κοντὰ στὸ λαμό... Ἄ αὐτὴ ἡ τρύπα! αὐτὴ ἡ τρύπα πρέπει ἐπὶ τέλος νὰ κλείσῃ... Ἡ γυναίκα του ἀκούει πατημασιὰς καὶ καθὼς λαγοκοιμάται, ἀνοίγει τὰ μάτια της, βλέπει τὸν ἀντρα της σκυμμένον πάνω στὴν κούνια καὶ ξεπετάγεται τρομαγμένη.

— Μή, μή γιὰ τὸ Θεό, θὰ γίνῃς φωνάζ, φωνάζει, ἐνῶ τὸ μαντολίνου τοῦς στέλνει μιὰ γλυκειὰ στρωφή ἀπὸ κάποιο παλλὴ λησιμονημένο τραγούδι.

Κείνος ἀμίλητος τροθεῖ πάλε στὸ κρεβάτι δουτημένος στὸν ἔρωτα καὶ ξαναχώνεται στὰ ρούχα ἀπλώνοντας πάνω του τὸ ἄσπυρο σεντόνι σὰ σάβανο. Τὸ φεγγάρι ἀγαθὸ, καλόβολο τὸν κοιτάζει μὲ τὴ συμπαθητικὰ ματιὰ του... Κεῖνη δὲν ἔχει τώρα τὸ κουράγιο νὰ ξανακοιμηθῆ. Φοβάται, τρέμει. Μιζεύεται κοντὰ στὴν

κούνια καὶ κάθεται κεῖ κουλουριασμένη μὴν τολμώντας νὰ κλείσῃ τὰ μάτια της πού τώρα πρέπει νὰ ναι πάντα ἀνοιχτά, πάντα ἀγρυπνα πάνω στὴν τροφερὴ ζωούλα. Ὁ γάτος πού ζύγωσε στὸ κλουβί, μπορεῖ νὰ ζαναγυρίσῃ.

Κείνος γυρίζει τὸ κεφάλι του κ' οἱ κόρδες τοῦ λαίμου του προβάλουνε τετωμένες.

— Πήγες στὴν ἐπιτροπή; Τί σοῦ εἶπανε; ρωτᾷ βραχνά.

— Μου εἶπανε πῶς δὲν μποροῦνε νὰ μᾶς βοηθήσουνε, δὲν τοὺς περσεύουνε.

Κείνος μουρμουρίζει γυρίζοντας πάλε τὸ κεφάλι του πρὸς τὸν τοῖχο.

— Δὲν τοὺς περσεύουνε. Χι. Μᾶς βάλανε νὰ περιγῆσουμε καὶ τώρα φοβρὸς μὴν κληνίσῃ... Γκεύχου, γκεύχου, ψιθυρίζει σὰ νὰ μονολογᾷ.

— Σὰ θέλετε ἀπεργίεσ καλά νὰ τὰ παθετε. Μάθανε τώρα ἄλλοι ἀπεργίεσ ... μουρμουρίζει κείνη σιγαλὰ, μιλώντας μὲ τὸν ἑαυτὴ της.

Καὶ παίρνει τὸ αὐτί του.

— Τί μουρμουρίζεις; ρωτᾷ θυμωμένα.

— Τίποτα. Δέω πού δὲ γυρίζουνε νὰ μᾶς κοιτάξουνε. Ἄ δὲν εἶτανε ἡ ἀπεργία ..

Περσασμένα μετάνυχτα.

Ὁ καρτεζὴς ἔδωκε τίς καρτέκλες πάνω στὰ τραπέζια, ἔδωκε ἔλα τὰ φῶτα ἔξω ἀπὸ ἕνα, πήρε τὴ σκούπα καὶ ἀρχισε νὰ σαρώνῃ. Ὁ ἄνθρωπος; πού σουλάτσαρε στὸ μπαλκόνι, ἀπῆρσισε ἐπὶ τέλος νὰ μῆ μέσα ἀπὸ ὑπελπίστηκε πῶς εἶτανε δυνατό νὰ δροισιστῇ ....

— Δὲν πάμε καὶ μεῖς νὰ κοιμηθοῦμε, λέει ἕνας ἀπὸ τὴν παρέα...

Σκορπίσανε. Ὁ δρόμος βυθίστηκε στὴ σιγαλιά. Μόνον ὁ βήχας τοῦ ἄρρωστου ἀκούγεται ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ ξερὸ, κούφιος...

— Δὲ γύρισε ἀκόμα αὐτὴ; μουρμουρίζει ἀνοίγοντας τὰ μάτια του.

Αὐτὴ εἶναι ἡ κόρη του, ἡ Πίτσα, πού δουλεύει στὰ καπέλλα.

— Ἀκόμα. Ὁὲ χύνε νυχτέρι, ἀπαντᾷ ἡ γυναίκα.

— Χι. Νυχτέρι. Τέτοιον ὄρα...

— Στραβώνεται τὸ κακόμοιρο στὸ βελόνι.

— Τέτοιον ὄρα. Νυχτέρι. . μουρμουρίζει.

Κεῖνη ἀναστεναζει. Ὁ ἄρρωστος γυρίζει ἀπὸ πλάι τὸ κεφάλι του.

— Νυχτέρι... Ποῖός ξέρε πού γυρίζει... Σὲ ποῖα μπόρα...

Ἡ φωνὴ του βγίνει βραχνή, πνιχτή.

— Καλὲ τί εἶναι αὐτὰ πού λές; ἡ Πίτσα μας σὲ μπόρα; διχμαρτύρεται ἡ μιννα.

— Καλά. Μὴν τὸ πιστεύῃς... Ἐσὺ τὴνὲ γάλασες... Γκεύχου, γκεύχου, λέει κ' ἡ φράση του πνίγεται μέσα στὸ βήχα.

Γίνεται πάλε σιγαλιά. Περνάει ὄρα. Ἐνα ἀμάξι ἀκούγεται, ζυγώνει, σταματᾷ. Κάποιος καταβαίνει,

Ἀκούγεται κάποιο χαχανητό... Σὲ λίγο φαίνεται ἡ Πίτσα νὰ ἀνεβίβη τὴ σκάλα. Πιτάει στὰ νύχια. Ἡ μάννα τῆς σηκώνεται, πετάγεται ὄξω...

— Τί γίνηκες; Τί ὄρα εἶναι αὐτή. Θὰ σὲ σκοτώσῃ ὁ πατέρας σου, ψιθυρίζει σὲ πνιχτὸ τόνο.

— Μά... ἀφοῦ εἶχαμε νυχτέρι, μαμά;... λέει σιγαλά, βγάζοντας τὸ καπέλλο τῆς, ἐνῶ ἀπὸ τὸ στόμα τῆς βγαίνει μιὰ βόχα μύρας.

— Ἔλα, ἄσε τὰ αὐτὰ καὶ δὲ μὲ γελαῶς ἐμένα... Πέσε νὰ κοιμηθῆς τώρα...

Ἄρρωστος ἀναδύεται μέσα στὰ ροῦχα.

— Ἦρθε; ρωτᾷ μεσὰ ἀπὸ τὰ ροῦχα.

— Ἦρθε. Κοιμήσου τώρα.

Ἄρρωστος, βγάζει τὰ χέρια του ὄξω ἀπὸ τὰ σεντόνια.

— Ἦρθε; μωρή; γλέντισες καλά; ρωτᾷει...

Ἡ κόρη κίτε ψιθυρίζει.

— Ἔτσι θέλω, ὄχι θὰ κάτσω ἐδῶ μέσα νὰ χιτσιάσω.

Μονολογᾷ με τὴν ἰδέα πῶς ὁ πατέρας τῆς δὲ θὰ τὴν ἀκούσῃ. Μὰ κείνος ἔχει αὐτὴ φίνο. Μ' ἓνα κούνημα, τὰ σεντόνια θρίσκουνται πεταμένα χάμω στὸ πάτωμα... Εἶναι ὄρθιος στὴ μέση τῆς καμαρας μὲ τὸ μακρὸ νυχτικὸ του, ξυπολητος, ξελαιμισμένος, ἔρωμένος. Τὸ φεγγάρι σὰ νὰ τὸν κοιτάζῃ ἐκπληχτο στὴ σιάτῃ αὐτῆ.

— Πῶς εἶπες μωρή; ἔτσι θέλεις; αἰ; θὰ γλεντήσῃς; αἰ; καὶ τὸν πατέρα σου δὲν τὸν συλλογιέσαι πὺ πεθαίνει; Ἐπὺ νὰ γλεντήσῃς θέλεις, αἰ; πόρνη.

Ἀπλώνει τὰ χέρια του, πὺ προβάλλουσε λειψὰ μέτα ἀπὸ τὰ πλατεῖα μανίκια, νὰ τὴν ἐπίσῃ. Κεῖνη, τρέχει στὴ σκάλα ἢ μάννα μπαινὲι στὴ μέτῃ νὰ τοὺς χωρίσῃ.

— Μὴ, μὴ, συχώρα τὴν τώρα καὶ δὲν τὸ ξανακάνει λέει με πνιχτὴ φωνή γιατί δὲν πρέπει νὰ πάρουμε μωρουδιὰ εἰ γειτόνι.

Κεῖνος κάνει λίγα βήματα... τὰ πόδια του κλονίζονται.

— Μὲ ντροπίτσας μωρή. Ἐγὼ εἶμουμε ἓνας ἐργάτης, ἓνας δουλευτῆς τίμιος. Ἐσὺ, ναί, ἐσὺ κατάντησες μιὰ κοινή.

Ἄρρωστος τὸν πνίγει. Ἄρρωστος κέμπει στέκεται στὸ λάρυγγά του. Κάνει νὰ κουνιθῇ, σωριάζεται.

Ἄρρωστος κόκκινο ἀδλάκι κυλάει ἀπὸ τὸ στόμα του, τρέχει πάνω στὸ ἄσπρο νυχτικὸ του. Μουγκρίζει.

— Παναγιὰ μου ξέρασε αἷμα, φωνάζει ἡ γυναίκα σκύβοντας ἀπάνω του...

— Πίτσα, πιάσε νὰ τὸν ἀνεβάσουμε στὸ κρεβάτι.

— Πατερόδλη μου, μουρμουρίζει ἡ κόρη μισοκλαίγοντας.

— Πόρνη, ἀκούγεται μιὰ φωνὴ πνιχτὴ σὰ νὰ βγαίνῃ ἀπὸ ὑπόγειο.

Τὸ φεγγάρι ἀγαθὸ, καλόβολο περνᾷ μπρὸς ἀπὸ τὸ παράθυρο ἀνοίγοντας διάπλατα τὰ θύρα μάτια του...

7

Ἀπὸ μακρὰ φτάνει πνιχτὸ τὸ μουρμουρίσμα τῆς

βροχῆς σ' ἓνα γλήγορο κατρακύλισμα, πὺ τρανιάζει τὸν ἀγέρα. Στὶς γρίλιες τοῦ κλειστοῦ παραθυριοῦ φαίνεται γιὰ μιὰ στιγμή ἓνα φευγάτο, πράσινο φῶς, καὶ χάνεται. Ἡ λάμπα κατεθασμένη.

— Βροχή, ψιθυρίζει ὁ Στέργιος, σηλώνοντας τὸ αὐτὶ του στὸ μουρμουρίσμα πὺ φτάνει πνιχτὸ μέσα στὴν κλειστὴ κάμαρα.

Κανεὶς δὲν τοῦ ἀπαντᾷ. Οἱ ἄλλοι κουβεντιάζουσε μεταξύ τους σιγαλόφωνα. Ὁ Ἀλέξης σκυφτός πάνω σὲ μιὰ φημερίδα ἀπλωμένη μπροστὶ του, ἀκουμπώντας τὸ κεφάλι στὸ χέρι του, ἀφήνει τὴ ματιὰ του νὰ περνᾷ πάνω ἀπὸ τὰ γράμματα ἀδιάφορη, κουρασμένη. Ἡ Ρίκα διαβάει κάπιο βιβλίο, τραβηγμένη σὲ μιὰ γωνιά, κ' ἡ βιβλιὰ ἐτύπωτῃ ζουγραφίζεται κάποτε σὲ βαθειὰ ἀυλακιὰς πῶν στὸ ἄσπρο κούτελό τῆς. Βαρεισιτισμένος ὁ Ἀλέξης ἀπὸ τὸ διάβασμα, φέρνει ἀπάνω τῆς τὴ ματιὰ του ἐνῶ κείνη σκύβει πάνω στὸ ἀνοιχτὸ βιβλίο.

Τὴν κοιτάζει. Ἀπὸ τὴ μέρα κείνη πὺ τῆς μίλησε γιὰ κάποιο περβίλι, γιὰ κάποια λουλούδια, καὶ αὐτὴ τοῦ ἀνοίξε τὴν καρδιά τῆς καὶ τοῦ τὰ ξομολογήθηκε ἔλα, ἀπὸ τότε ἐνοιώθη ἓνα σεβασμὸ πρὸς τὴ γυναίκα αὐτὴ πὺ δὲν τὸν ἀφῆνε νὰ προχωρήσῃ σὲ καμιά νέα κουβέντα πάνω στὸ ἴδιο θέμα. Προτιμᾷ νὰ μιλήσῃ μὲ τὸν ἑαυτὸ του καὶ νὰ μελετᾷ στὸ πρόσωπό τῆς, ἢ νὰ διαβάσῃ μέτα στὰ μάτια τῆς καὶ νὰ προσπαθῇ ἀπὸ τὰ βιβλίων τῆς νὰ ἀντλήσῃ τὸ μυστικὸ πὺ δὲν μποροῦσε νὰ κινήσῃ στὰ χεῖλιά. Τὸν ἐνοιώσε τάχατες τότε; Μπῆκε στὸ νόημα; Τὸ βέβαιον εἶναι πῶς ἀπὸ τότε ἡ ματιὰ τῆς εἶχε γίνῃ πὺ τρυφερή, πὺ βαθειὰ, εἰ λέξεις κυλούσανε ἀπὸ τὸ στόμα τῆς, ζυγισμένες, γιομάτες νόημα. Κεῖνος ἄρπαξε τὴν κάθε λέξη, τὴν φιλολογούσε, τεχνολογούσε κάθε φράση τῆς, τὴν ἐπιπύλιζε σὰν καρμέλα στὸ νοῦ του ζητώντας νὰ βρῇ γιατί μίλησε ἔτσι, γιατί τὸ εἶπε αὐτό, τί κρύβεται κάτω ἀπὸ τὴ φράση...

— Διαβάσατε σήμερα τὸ «Ἐθνικὸν Μέλλον»; ρώτησε ἄξαφνα κάποιος.

Τὸ «Ἐθνικὸν Μέλλον» εἶτανε ἡ ἐφημερίδα πὺ ἔβγαζε ὁ κύριος Λίντας.

— Ναί, φωτιὰ τὸ ἄρθρο σήμερα, εἶπε ἄλλος.

— Τί βγαίνει; Μὲ ἄρθρα δὲ χορταίνει κανεὶς; εἰ ἄνθρωποι πεινᾶνε, δὲ βαστᾶνε;

— Αὐτὰ κάνουνε εἰ ἀπεργίες. Μὰ εἶμαστε ἐμεῖς γι ἀπεργίες;

— Ἄμα τὰ βάζει κανεὶς με τοὺς λεγάλους... Ἀδτοὶ ἔχουσε τὴν κυβέρνηση, τὸν τύπο. Δὲν εἶδατε πὺ ὁ τύπος μᾶς χαρᾷτηρίζει γιὰ υπερβολικούς. Πρέπει νὰ δεχτοῦμε ἀφοῦ ἡ ἐταιρεία ὑποχώρησε σὲ ἄλλα σχεδὸν τὰ ζητήματα.

Ἄρρωστος τραβηγμένος σὲ μιὰν ἄκρη μὲ τὸ κεφάλι ἀψηλά, παρακολουθεῖ τὸν καπνὸ τοῦ τσιγᾶρου πὺ βγαίνει ἀπὸ τὸ στόμα του πνιχτός, γαλάζιος, δίχως νὰ ἀνακατεῦεται στὴν κουβέντα σὰ νὰ τὴν ἐθεωρῇ πε-

ριτιτή, σὰ νὰ πιστεύῃ πὼς τὰ πράγματα δὲν μποροῦνε παρὰ νὰ ἐξελιχτοῦνε σύμφωνα μὲ τὴ θέληση κάποιος ἀνώτερης, ἀκατάβλητης δύναμης ποὺ δὲν ἀκούει ἀπὸ λόγια...

— Καὶ τὸ ζήτημα τοῦ διευθυντῆ ποῦ ἡ ἔταιρεία δὲν θέλει νὰ τὸν πάρῃ; ρωτᾷ ὁ Ἀλέξης σιγαλά.

Σιγαλιά.

— Μὰ ἐπὶ τέλους ἀφοῦ ἡ ἔταιρεία ὑποχώρησε σὲ ἄλλα τὰ ἄλλα, ἀξίζει γιὰ ἕναν παληοδιευθυντῆ νὰ πεθάνουμε τόσους ἀνθρώπους τῆς πείνας; ἀποκρίθηκε ὁ ἄλλος κοκινίζοντας ἀπὸ τὴ στενοχώρια του.

— Ἐπειτα, τί αὐτός, τί ἄλλος; ἔλοι οἱ διευθυντάδες ἀπὸ ἕνα πανὶ εἶναι κομμένοι, πρόστεσε ἄλλος.

Ἡ Ρ. κα μὲ τὸ βιβλίο κατεδασμένο στὰ γόνατά της φαίνεται θλόττα ρουφηγμένη ἀπὸ τὴ συζήτηση ἐνῶ ὁ Ἀλέξης ἀφοῦ πρόβαλε δειλὰ τὸ ἐρώτημά του, ζάρωσε παλε στὸ κάθισμά του, ἀνίκανος μὲ τις αἰώνιες ἀφοβολές του νὰ κκτσταλάξῃ σὲ μιὰ ὠρισμένη γώμη τῆ στιγμῆ ποὺ βλεπε νὰ προδᾷ μιὰ ἄλλη ἀντίθετη.

Ἡ βροχή ποὺ ξέσπασε πιά ἀχαλίνωτη, ὕστερις ἀπὸ τις ἀπειλές ποὺ σκόρπισε στὸν ἀγέρα, ξέρνει τώρα ἀλύπητα τὰ κεραμίδια, καμουτσίζει τὰ κλειστά παραθύρια. Ποτάμια κυλᾶνε στὸ δρόμο βουίζοντας. Ἐνα ἀμάξι ἀκούγεται νᾶρχεται τρέχοντας κὶ νὰ σταματᾷ ὄχι ἀπὸ τὴν κῆρτα. Ἡ πόρτα ἀνοίγει.

Ὁ κύριος Δίντας!

Ὅλοι σηκώνονται ὀρθιοι. Κείνος βγάζει τὸ μακρὸ παλτο του καὶ το πετάει σὲ μιὰ καρέκλα.

Ἔχει το ὕψος γελαστό, χαρούμενο.

— Νερὸ μιὰ φορὰ, λέει τινάζοντας ἀπὸ πάνω του τις πιτσιλιὰδες τῆς βροχῆς.

Φέρνει τὴ ματιὰ του γυρο.

— Αἱ, παιδιὰ, μελαχολικοὺς σὰς βλέπω ἀπόψε, λέει μ' ἕνα ψεύτικο χαμογέλιο στὰ χεῖλια.

Ὁ Στέργιος κουνάει λυπητερὰ τὸ κεφάλι του.

— Δὲ βλέπεις τί γίνεται; ὁ κόσμος φωνάζει. Θέλουμε νὰ πιεσοῦνε δουλειὰ, λέει.

Ὁ Δίντας σηκώνει τοὺς ὤμους του.

— Δικαίωμα τους. Μὰ τώρα ἔτσι ἔτσι ποῦ ἡ ἔταιρεία ἀρχίζει νὰ ὑποχωρῇ... ψιθυρίζει.

— Ὑποχώρεσε σὲ ἄλλα.

— Σὲ ἄλλα... Ὅσο εἶναι μέσα στὴν ἔταιρεία αὐτὸς ὁ διευθυντῆς μὴν πιστεύετε τίποτα, λέει ὁ Δίντας χτυπώντας τὸ χέρι του στὸ τραπέζι του.

Σιγαλιά. Ὁ Ἀλέξης κατεβάζει τὸ κεφάλι τοῦ σκεφτικῶς.

— Πεινᾶνε, πεθαίνουνε, ψιθυρίζει ὁ Στέργιος.

— Ξαχνᾶνε τὸν ὄρκο τους. Καλά. Μὰ εἶναι τρέλλα ἢ ὑποχώρηση τῆ στιγμῆ ποὺ καὶ τᾶλλα ὄσματαίε μᾶς τάζουνε τῆ συντριμῆ τους καὶ τὸ σπουδαίτερο....

— Τ; ρώτησε ὁ Ζήσης; ἀδιάφορος ἀφήνοντας ἕνα σύννεφο καπνὸ ἀπὸ τὸ στόμα του νὰ πᾶν ἀψηλά.

— Ἡ ἀντιπολιτεψὴ ὀργανώνει συλλαλητήριο. Μέσα ἀπὸ ἕνα συλλαλητήριο δὲν ξέρεις τί μπορεὶ νὰ βγῇ. Ἀνθρώπους ἔχουμε δικούς; μᾶς ἀφοσιωμένους. Ἡ κυ-

βέρνηση καὶ σήμερα πιά δὲ στέκεται κκὰ στὰ πόδια της. Ἡ στάση της στὸ ζήτημα τῆς ἀπαργίας, ἔξιν ἀπὸ τις ἄλλες ἀμικρίες της, τὴν ἔχει κάνει ἀντιδημοτικὰ. Δὲν πιστεύω νὰ μπορέτῃ νὰ σταθῇ ὕστερις ἀπὸ τὸ συλλαλητήριο. Ὁ γκρεμιστὴ ἐπὶ τέλους.

Σώπασε. Οἱ ἄλλοι τὸν κοιτάζουε στὰ μάτια.

— Ἐπειτα; ρωτᾷ σιγαλά ὁ Ἀλέξης.

— Ἐπειτα τὰ πράγματα θὰ τραβήξουνε τὸ δρόμο τους. Ὁ πῆση ἢ κυβέρνηση αὐτῆ, θὰ ρθῇ ἄλλη, δική μας, δηλαδὴ ἐθικὴ κυβέρνηση, ποὺ νὰ πονᾷ τοὺς ἐργάτες. Ἐτσι θὰ δῆ κὶ ὁ ἐργάτης Θεοῦ πρόσωπο.

Τὰ μάτια τοῦ Ἀλέξη ἀστράφτουνε ἀπὸ φχαριστήση, μισόκλειστα, σὲ κάποιονε γλυκὸν δραματισμῶ. Ὁ Ἀντας σηκώνεται ὀρθιος κὶ ἀρχίζει νὰ περπατᾷ πάνω καὶ κάτω.

— Βλέπετε πόσα πράγματα μπορεὶ νὰ γίνουνε ἀκόμα, καὶ σεῖ; ἔρχεστε κὶ μελαχολεῖτε κὶ μοῦ μιλάτε γιὰ ὑποχώρηση. Ποτε; Τῆ στιγμῆ ποὺ ροδωχ-ράζει ἡ νίκη!

Ἡ φωνή του ἔχει ἕνα ἐπιπληχτικὸ τόνο. Κείνοι σὰ νὰ αἰστανονται πῶς φταίξανε, σωπαίνουνε μπροστά του.

— Ὁ δὲχτοῦνε κ' οἱ ἄλλοι; μουρμουρίζει ὁ Στέργιος.

— Νὰ τοὺς πείσετε, εἶναι ἀνάγκη νὰ πειστοῦνε, αὐτὸ ἀπαιτεῖ τὸ συμφέρο τους, λέει ὁ Δίντας σ' ἕναν τόνο κυριαρχικῶ, μὲ πρόσωπο ἀναμμένο.

— Κ' οἱ ἄρρωστοι; μουρμουρίζει κάποιος.

Ὁ Δίντας συλλογιέται.

— Κάτι θὰ γίνῃ καὶ γι' αὐτούς. Δὲν μποροῦμε νὰ τοὺς ἀφήτοῦμε ἔτσι.

Ὁ Ἀλέξης σηκώθηκε ὀρθιος.

— Περιμένω μέρα μὲ τὴ μέρα κάτι λεφτὰ ἀπὸ τὸ χωριὸ μου. Μικρὰ πράματα μὰ μποροῦμε νὰ βουλώσοῦμε κάμποσα στόματα, εἶπε μασσώντας τὰ λόγια του καὶ ξανακαθῆσε στὴν καρέκλα του προσπαθώντας νὰ κρυφτῇ ἀπὸ τοὺς ἄλλους ποὺ τὸν κοιτάζανε περιέργοι.

Τὰ μάτια τοῦ Δίντα ἀστράψανε.

— Βλέπετε λοιπόν; φώναξε.

— Μὰ δὲ μᾶ; λές πῶς; ἔχεις κ' εἰσοδήματα; ἔσκυψε κάποιος κ' εἶπε στὸ αὐτὸ τοῦ Ἀλέξη.

Κείνος κούνησε τὸ κεφάλι του θλιθερὰ δίχως νὰ πῆ τίποτα. Ἐνα ἀμάξι ἀκούστηκε νὰ ζυγώνῃ.

— Τε ἀμάξι μου. Ἐρχεται νὰ μὲ πάρῃ, εἶπε ὁ Δίντας.

Φόρεσε τὸ παλτό του, πῆρε τὸ καπέλλο στὸ χέρι.

— Καληνύχτα παιδιὰ καὶ κουράγιο.

Στάθηκε λίγο στὴν ἐξώπορτα σὰ νὰ κατασκόπευε καὶ πῆδησε βιαστικὰ μέσα στὸ ἀμάξι ποὺ χάθηκε τρέχοντας μέσα στὸ σκοτάδι. Ἡ βροχή εἶχε πᾶσει μὰ σύννεφα μαύρα σκεπάζανε ἀκόμα τὸν οὐρανὸ, γιομάτα φουέρα. Οἱ ἄλλοι βγαίνανε ἕνος ἕνας.

— Τρελλάθηκες; ψιθύρισε ὁ Ζήσης ζυγώνοντας τὸν Ἀλέξη.

Κείνος ξαφνίστηκε,

— Νά τού; ἀφήτομε λοιπὸ νὰ πεθάνουε; Νά σβή-
ση ἡ ἀπεργία; ψιθύρισε.
— Καὶ σὶ τί θὰ γίνῃς;
— Δὲ θὰ χαθῶ. Κάποια δουλειὰ θὰ βρῶ.
'Ο Ζήσης σηκώσε τὸς ὤμους.
— Πουλᾶς τὸ σπίτι σου καὶ χαρίζεις ὑστερα τὰ λε-
φτά σου. Αὐτὸ εἶναι ὁ τερβολικὸς. Δὲ μοῦ ἀρέσει νὰ εἴ-
ναι κανεὶς τόσο ἰδεολόγος. Κοίταξε νὰ μὴ μετανοιώσης.
'Ο Ζήσης εἶχε ἀπόψε τὸ βρος ἀνήτυχος. Ἐφυγε μο-
ναχός, βιαστικός. 'Ο Ἀλέξης ἔμεινε στὸ σπίτι. Ἦθελε
νὰ μιλήσῃ ἄλλη μιὰ φορά μὲ τὴ Ρίκα.
— Δὲ φοβᾶται; τὴν ἔζυγωσε καὶ τῆς εἶπε.
— Τί νὰ φοβηθῶ; ρώτησε κείνη ξαφνιασμένη.
— Νά αὐτὸ ποῦ μαζεύομαστε εἰδῶ. Ἄν τὸ πάρη μυ-
ρουδιά ἢ ἀστυνεμία;
Κείνη συλλογίστηκε κάμποσο.
— Ἄς τὸ πάρη, εἶπε σηκώνοντας ἀδιάφορα τοὺς
ὤμους τῆς.
— Συλλογίστηκες πῶς μπορούσες νὰ πᾶς φυλακὴ
Χιμογέλασε.

(Ἀκλουθεῖ)

ΧΡΥΣ ΓΡΑΜΜΕΤΟΣ ΜΟ

κ. Μητ. Γ. Παπ. Ἀπὸ τὴν ὁδὸ Σουλτανῆ ἀριθ. 8 μᾶς
γράφανε πὼς ἀλλάξες σπίτι. Γράψε μας ποῦ κάθουαι γιὰ νὰ
σοῦ στέλνουμε τὸ φύλλο. Ὅσο γιὰ τὸ λογαριασμὸ σου, ἔχεις
πληρώσει μόνο τὴν πρώτη τριμηνία τοῦ 1915.

ΛΑΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΡΩΣΣΙΚΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ

Δάνειον 5 1)2 ο)ο

Τιμὴ ἐκδόσεως:

ΡΟΥΒΑΙΑ 95 δι' ὄνομι. κεφαλ. ΡΟΥΒΑΙΩΝ 100

Ἐξοφλητέον ἐντός 10 ἐτῶν,

ἀπηλλαγμένον παντὸς φόρου.

Σημερινὴ τιμὴ Ρουβλίου κάτω τῶν Δρ. 1.70

Τιμὴ εἰς ὀμκλάς περιστάσεως 2.68

Ἐγγράφαι παρὰ τῆ ΛΑΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖῆ
Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ καὶ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

καὶ παρὰ τοῖς Ἀνταποκριταῖς αὐτῆς ἐν ταῖς
Ἐπαρχίαις

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γενικὸς Διευθυντῆς ΛΕΩΝΙΔΑΣ Α. ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ
ΔΑΧΕΙΑ ΓΡΑΜΜΗ ΕΛΛΑΔΟΣ—ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

Τὸ ταχύπλοον θαλαμηγῶν ὑπερωκεάνειον

‘ΠΑΤΡΙΣ,,

θέλει ἀναχωρήσει ἐκ Πειραιῶς κατ' εὐθείαν διὰ νέαν Ὑόρκην τὴν 6 Ἰουνίου

Ἐπίσης τὸ θαλαμηγῶν ὑπερωκεάνειον

“ΙΩΑΝΝΙΝΑ,,

θέλει ἀναχωρήσει ἐκ Πειραιῶς (μέσῳ Καλαμῶν-Πατρῶν) κατ' εὐθείαν διὰ Νέαν Ὑόρκην τὴν 20 Ἰουνίου.

Δι' ἐπιθύησιν, εἰσιτήρητα καὶ περαιτέρω πληροφορίας ἀπευθυντέον:

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ : Πρακτορεῖον Ἐθν. Ἀτμοπλοίας ὁδὸς Ἀπελλοῦ 1. Ἀριθ. τηλ. 320.

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ : Γενικὸν Πρακτορεῖον Ἐθν. Ἀτμοπλοίας τῆς Ἑλλάδος, ὁδὸς Φίλωνος ἀρ. 14 (ὑπὸ τὸν Ἄγιον
Γεώργιον). Ἀρ. τηλ. 127.

Οἱ θέλοντες νὰ ἀπολαύσῃσι θέτας ἀνάγας, νὰ ἀπολαύσῃσι ἐγκλίτους εἰς τὰ Κεντρικὰ Πρακτορεῖα τῆς Ἐταιρίας καὶ εἰ
τούς κατὰ τόπους ἀνεγνωρισμένους ἀντιπροσώπους.

Ὑποστηρίζοντες τὰ Ἑλληνικὰ ἐμπορικά ὑποστηρίζετε τὴν Ἐπιχειρήσασαν, μεγαλύνετε τὴν Πατρίδα ὑμῶν.